

Sygnatura akt VI U 283/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016 roku

sprawy z odwołania E. T.

od decyzji z dnia 22 marca 2016 roku nr (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

z udziałem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o ustalenie innej wysokości podstawy wymiaru składek

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 22 marca 2016 roku nr (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe chorobowe i wypadkowe E. T. z tytułu zatrudniania przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w M. wynosi od 1 czerwca 2015 roku 7300 zł;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz E. T. 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 283/16 UZASADNIENIE

E. T. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 22 marca 2016 r. ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia E. T.: od czerwca do sierpnia 2015 r. – 3 854,88 zł; wrzesień 2015 r. – 0 zł; październik 2015 r. – 642,48 zł; listopad 2015 r. – 2826,91 zł; grudzień 2015 r. – 2698,42 zł; styczeń 2016 r. – 2955,41 zł. Skarżąca wniosła o zmianę decyzji i ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w M. w wysokości 7 300,00 zł miesięcznie. Podała, że ustalone między nią a pracodawcą wynagrodzenie jest ekwiwalentne i adekwatne do wykonywanej przez nią pracy zarobkowej. Posiada ona wykształcenie wyższe, została przeszkolona w niezbędnym zakresie. Jako osoba zaufana odpowiedzialna jest za sporządzanie kosztorysów, koordynację prac na placach budowy, prowadzenie prac biurowych czy prezentację pracodawcy. Jej nieobecność w pracy podyktowana była wyłącznie względami zdrowotnymi, była incydentalna i udokumentowana zaświadczeniami lekarskimi.

Pozwany – **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.** wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, że powódka nie posiada żadnego doświadczenia na stanowisku menadżer projektów. Po przejściu na zwolnienie na jej miejsce nie został zatrudniony żaden inny pracownik. Brak również jakichkolwiek dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy przez odwołującą. Brak racjonalnych podstaw do przyjęcia, iż wynagrodzeniem godziwym jest

w przypadku ubezpieczonej wynagrodzenie na poziomie 7 300,00 zł miesięcznie. Nie było racjonalnych podstaw do tworzenia w firmie stanowiska menadżera projektu, zaś po przejściu skarżącej na zwolnienie lekarskie, stanowisko to przestało istnieć. Przyznanie jej wynagrodzenia w wysokości 7 300,00 zł miesięcznie związane było wyłącznie z zamiarem uzyskania wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych – zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego.

Zainteresowana B. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona E. T. urodziła się (...) Posiada wykształcenie wyższe. Ukończyła Wyższą Szkołę (...) na kierunku teologia adwentystyczna, w specjalności promocja zdrowia i elementy zdrowia publicznego, i uzyskała tytuł zawodowy licencjata.

W dniu 1 czerwca 2015 r. E. T. podpisała umowę o pracę z (...) spółką z o.o. w M., na czas nieokreślony, na pełen etat, na stanowisku menadżera projektu, z wynagrodzeniem 7 300,00 zł brutto miesięcznie. Do jej obowiązków należało pozyskiwanie klientów, rozliczanie wykonawców, kontrolowanie obecności pracowników, dokonywanie rozliczeń pracowników, dokonywanie rozliczeń z inwestorami. Ubezpieczona przeszła szkolenie wstępne z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy, w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej oraz badania lekarskie. Wykonywała pracę uzgodnioną. Pozyskała nowego klienta dla zainteresowanej – firmę (...), kolejny raz uzgodniła współpracę z firmą (...) w Ż., (...) K. w M. i Spółdzielnią Mieszkaniową w M., Jednostką Wojskową w W., firmą kanalizacyjną w D..

Od dnia 1 października 2015 r. E. T. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Pracodawca ubezpieczonej prowadzi działalność gospodarczą w (...) spółki (...) i jako osoba fizyczna. W (...) sp. z o.o. w M. zatrudnił ubezpieczoną. W drugiej firmie zatrudnił natomiast R. D., jako menadżera projektu, z wynagrodzeniem 11 400,00 zł brutto miesięcznie. Zainteresowany prowadzi działalność w zakresie robót budowlanych związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych. Od czerwca 2015 r. firma zatrudniała pracowników młodocianych: D. K. (1), K. Ł., M. P., M. D., K. G. M. B.. W 2015 r. dochód płatnika wyniósł 149 036,00 zł

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego: zaświadczenie lekarskie k. 6, wyjaśnienia k. 13, 70-72, umowa k. 14-15, kosztorys k. 16-17, protokół k. 18-22, odpis skrócony aktu małżeństwa k. 23, świadectwo k. 24-25, dyplom i suplement k. 26-27, karty szkoleń wstępnych k. 28-29, lista płac k. 30-50, deklaracje rozliczeniowe k. 51-55, orzeczenie lekarskie k. 58, umowa o pracę k. 59

zeznania podatkowe k. 22-23v

umowy o pracę k. 25-36v

zeznania świadka D. K. (2) k. 39-39v

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Dopuszczalne jest kwestionowanie przez organ rentowy zarówno faktu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności poszczególnych jej elementów - w tym wysokości uzgodnionego wynagrodzenia za pracę. Wynika to z treści art. 83 ust. 1 oraz art. 41 ust. 13 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 roku, poz. 121 ze zm., dalej zwana ustawą systemową); (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, LEX 182776). Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Na mocy art. 11 ust. 1 powołanej

ustawy osoby te podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu, a na mocy art. 12 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu. Art. 13 pkt 1 powołanej ustawy przewiduje, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Art. 8 ust 1 powołanej ustawy nakazuje za pracownika uważać osobę pozostającą w stosunku pracy. W świetle powyższego przepisem podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika.

Zgodnie z art. 22 K.p. przez zawarcie umowy o pracę pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy, a pracodawca do zatrudnienia za wynagrodzeniem. Zgodnie z art. 353¹ K.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny wg własnego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Z punktu widzenia art. 18 § 1 K.p. umówienie się pomiędzy pracownikiem, a pracodawcą na wyższe od najniższego wynagrodzenie jest dopuszczalne, jednak autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Ocena wysokości wynagrodzenia umówionego przez strony stosunku pracy powstaje także, jako istotna kwestia jurystyczna, gdyż na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ustalenie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oparte jest na zasadzie określonej w art. 6 ust. 1 i art. 18 ust. 1 w zw. z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy ma prawo kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, Lex 148238). Jednakże w uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził jednocześnie, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 1997 roku, U 6/96, OTK-ZU 1997 nr 5-6, poz. 66 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 r., I PKN 465/99, OSNAPiUS 2001 nr 10, poz. 345).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, ażeby warunki wynagrodzenia za pracę ustalone przez skarżącą z płatnikiem naruszały wskazane wyżej kryteria. Ustalony przez strony wynagrodzenie w kwocie 7 300,00 zł brutto miesięcznie, choć stosunkowo wysokie, to nie naruszało art. 58 K.c. i nie powodowało nieważności umowy. Organ rentowy podważał wysokość ustalonego przez strony wynagrodzenia za pracę. Tymczasem wynagrodzenie na stanowisku menadżera projektu, związane z pozyskiwaniem nowych klientów dla firmy, nadzorem nad pracownikami firmy, dokonywaniem rozliczeń z inwestorami, związane z szerokim zakresem obowiązków, dużą odpowiedzialnością i samodzielnością, może przekraczać przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, wynoszące około 4 000,00 zł brutto miesięcznie, zwłaszcza, że sytuacja finansowa firmy pozwalała na zatrudnienia ubezpieczonej z wynagrodzeniem 7 300,00 zł brutto miesięcznie.

Pozwany nie przedstawił żadnej argumentacji logicznie uzasadnionej, która wskazywałaby, iż zamiarem stron było uzyskanie zawyżonych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów (np. danych statystycznych), które pozwoliłyby na ustalenie, ile zwykle wynosi wynagrodzenie menadżera projektu zatrudnionego w podobnej do płatnika działalności. Brak jest jakichkolwiek dowodów wskazujących, że zainteresowana wiedziała, iż jej stan zdrowia uniemożliwi wykonywaniem przez nią pracy w przyszłości. Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjmowania, że zawarcie umowy o pracę w zakresie wysokości wynagrodzenia w miało na celu obejście ustawy, ani że taka czynność prawna miała być sprzeczna zasadami współżycia społecznego (art. 58 K.c.).

Organ rentowy ponosił, że ubezpieczona zgłoszona została do ubezpieczeń społecznych z ponad miesięcznym opóźnieniem. Okoliczność ta nie może jednak rzutować na ocenę wykonywania przez nią pracy, a tym bardziej ocenę, czy wysokość przyznanego jest wynagrodzenia jest adekwatna do jej obowiązków. Powszechnie wiadomym jest bowiem że rejestracja pracowników do ubezpieczeń społecznych z opóźnieniem jest zjawiskiem częstym, stąd też przypadek E. T. był kolejnym przykładem potwierdzającym taką sytuację. Kwestią sporną nie było samo świadczenie przez skarżącą pracy, a zatem bezspornym jest, iż pomimo formalnego zgłoszenia ubezpieczonej dopiero w lipcu 2015 r. świadczyła ona pracę zgodnie z umową, a więc już od czerwca 2015 r. Potwierdzają to zeznania pracodawcy ubezpieczonej.

Co do zarzutu pozwanego, iż niezrozumiałym jest okoliczność niezatrudnienia żadnego innego pracownika na miejsce ubezpieczonej, to podkreślić należy, iż nie należy do kompetencji organu rentowego czy sądu dokonywanie oceny działań pracodawcy z punktu widzenia racjonalności i zgodności z zasadami prawidłowego zarządzania przedsiębiorstwem. Jak wskazywał już wielokrotnie Sąd Najwyższy, np. w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r. sygn. akt II PK 83/1 (Lex nr 1230257), podejmowane przez pracodawcę zmiany organizacyjne i ekonomiczne stanowią autonomiczną decyzję tego podmiotu. Należy też uwzględnić, że z istoty stosunku pracy wynika, iż służy on realizacji zadań i celów ustalonych przez pracodawcę. To pracodawca decyduje, jaką działalność prowadzi (gospodarczą, produkcyjną, handlową, kulturalną) i on ponosi jej ryzyko. Ma on więc w granicach prawa swobodę w wyborze rodzaju tej działalności i sposobu jej realizacji. W tym aspekcie interesy pracownika i możliwość ingerencji sądów pracy nie mogą w decydującym zakresie ograniczać tej swobody, a przez to ograniczona jest możliwość kontroli pracodawcy, zwłaszcza przez narzucanie mu określonego sposobu prowadzenia działalności - np. określonej struktury organizacyjnej, doboru kadr, używanych technologii itp. (por. np. tezę IX uchwały Pełnego Składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykładni art. 45 Kodeksu pracy i praktyki sądowej stosowania tego przepisu w zakresie zasadności wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, OSNC 1985 nr 164, poz. 11; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 października 2002 r., I PKN 374/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 156; z dnia 8 sierpnia 2006 r., Prawo Pracy 2006 nr 12, poz. 39; z dnia 5 maja 2009 r., I PK 11/09, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 3).

Pozwany nie sprostął obowiązkowi określonymu w art. 6 K.c. oraz 232 K.p.c., albowiem podnoszone przez niego argumenty nie znalazły potwierdzenia. Ustawa nie nakłada na sąd obowiązku wskazywania stronie jakie i w jakiej formie ma przedstawić dowody, a tym bardziej nie zobowiązuje do wyręczania strony w udowadnianiu jej twierdzeń. To pozwany był zobowiązany do poszukiwania dowodów z własnej inicjatywy. Sąd przy orzekaniu opiera się na materiale dowodowym przedstawionym przez strony postępowania.

W ocenie sądu biorąc pod uwagę wykształcenie, charakter wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne skarżącej, jako menadżera winno wynosić 7 300,00 zł.

Ustaleń w sprawie sąd dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych przez organ rentowy oraz złożonych przez strony w postępowaniu sądowym, których wiarygodności strony nie kwestionowały, a także zeznań świadka D. K. (2). Sąd w pełni dał wiarę tym zeznaniom nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. D. K. (2) jako pracodawca ubezpieczonej posiada pełną wiedzę w przedmiocie charakteru zatrudnienia skarżącej i wykonywanych przez nią obowiązków.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ 2 K.p.c. zaskarżoną decyzję należało zmienić i ustalić, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne E. T. z tytułu zatrudnienia w (...) spółce z o.o. w M. jest kwot 7300,00 zł brutto miesięcznie począwszy od 1 czerwca 2015 r.

Mając na uwadze uwzględnienie roszczeń ubezpieczonej zasądzono na jej rzecz koszty procesu w stawce minimalnej na podstawie art. 98 § K.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

SSO Tomasz Korzeń